

Razvoj interesa pri učenju matematike

Daria Rován

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Što je to interes?

- Trenutačna fiksacija, privlačnost, opčinjenost, preferencija ili stav u određenoj situaciji?
- Trajna osobina poput motivacijskih uvjerenja ili znatiželje?
- Je li interes vrsta emocija?

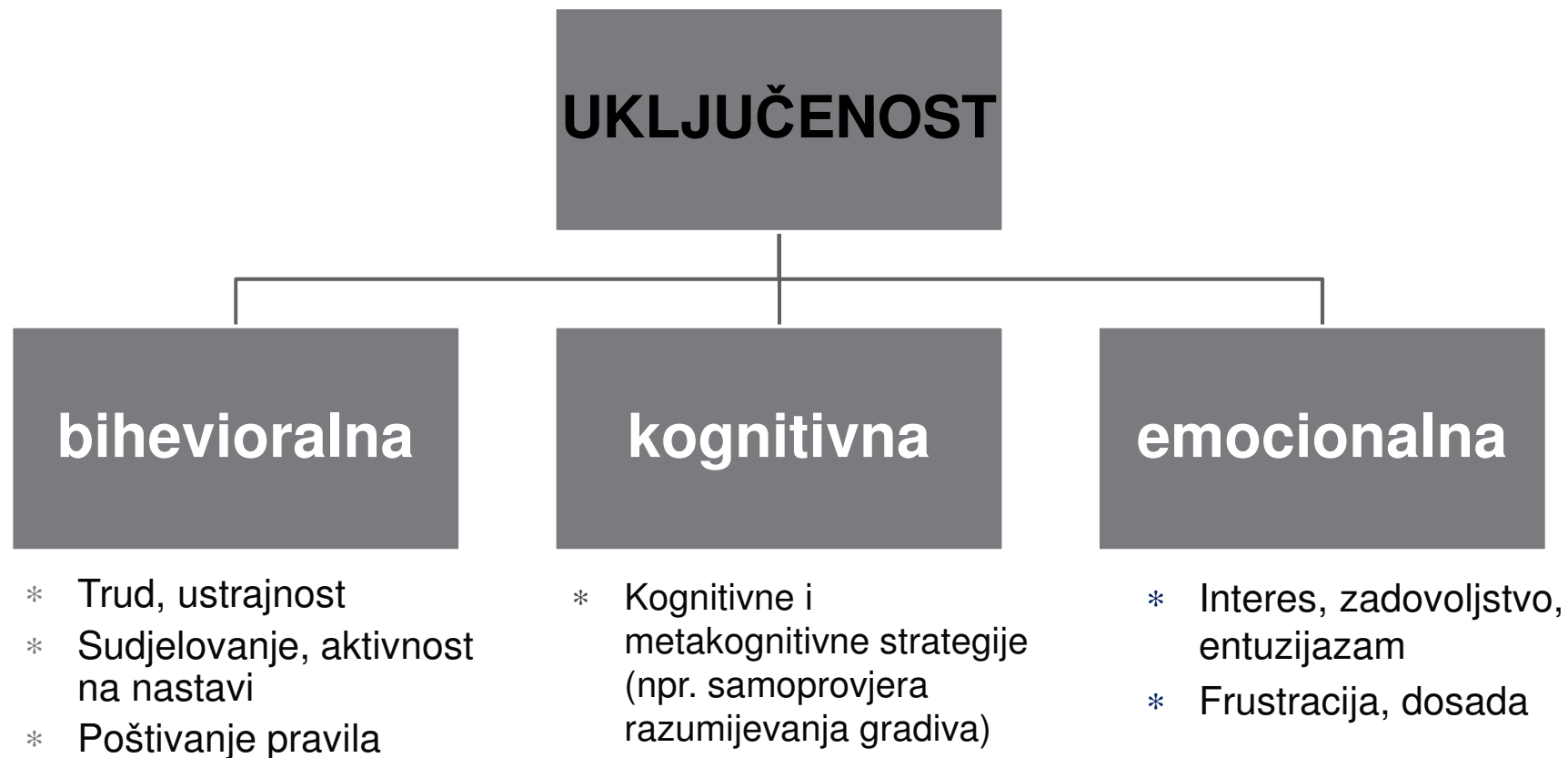
Zainteresiranost...

Interes

- **Interes** je energizirajući činitelj koji je povezan s odabirom aktivnosti koje uključuju procesiranje informacija i ustrajnošću pri njima (Hidi, 1990)
- Za razliku od drugih motivacijskih konstrukata uvijek je vezan uz **specifičan objekt**, aktivnost ili predmet → interes kao relacijski konstrukt koji se sastoji od više ili manje trajne povezanosti između osobe i objekta (Krapp, 2002)

Interes i uključenost

(Skinner, Furrer, Marchand i Kindermann, 2008)

Vrste interesa

- Situacijski interes
 - kratkotrajno psihološko stanje koje uključuje usmjerenu pažnju, pojačano kognitivno funkcioniranje, ustrajnost, uživanje ili afektivnu uključenost i znatiželju
 - potiču ga određena obilježja situacije, zadatka ili objekta (npr. novost, otkrivanje)
 - kad je interes visok, usmjeravanje pažnje i kognitivne aktivnosti odvija se relativno bez napora i praćeno je ugodnim emocijama
 - prema većini autora može se smatrati emocijom

Schiefele (2009)

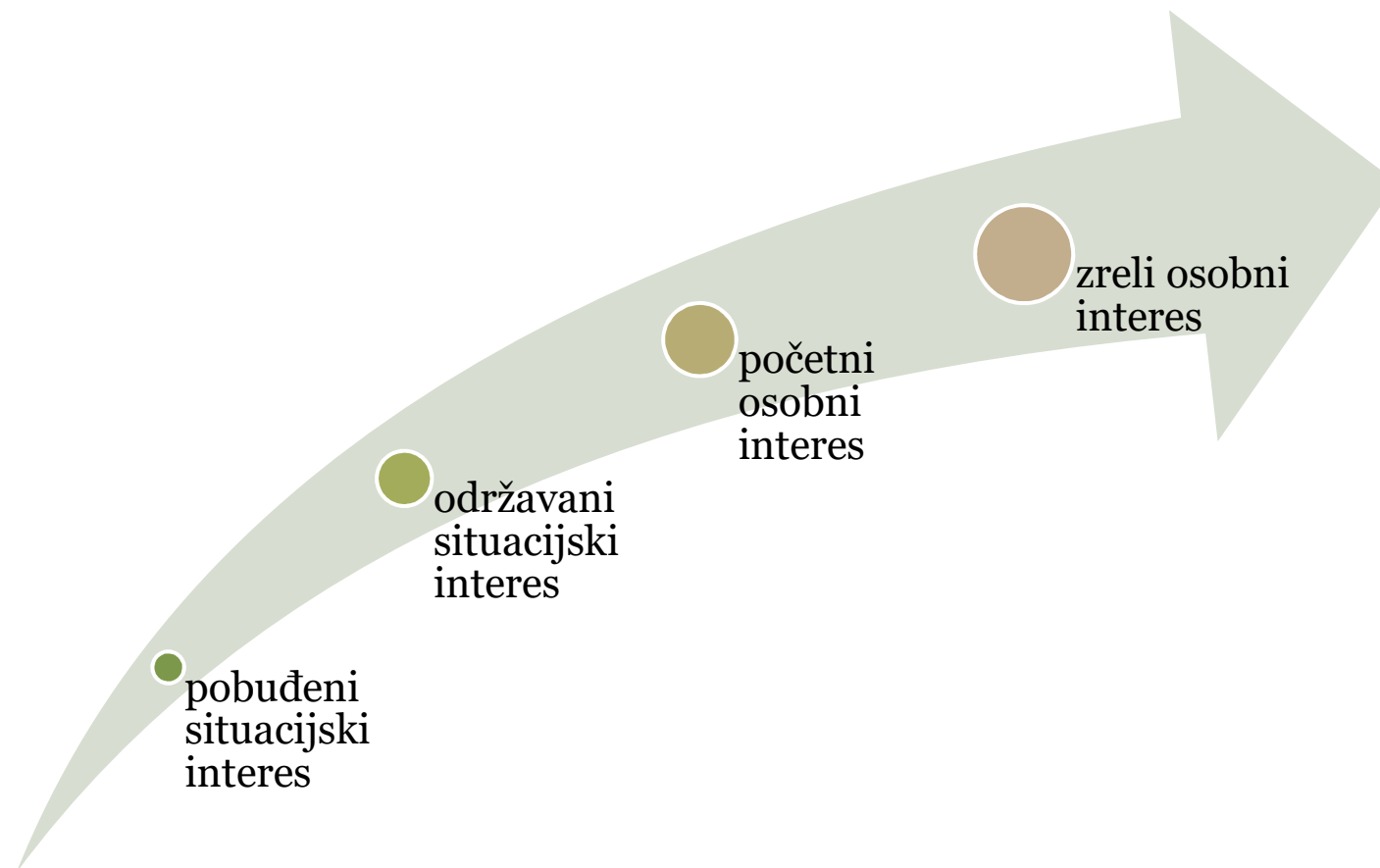
Vrste interesa

- Osobni interes
 - relativno stabilna afektivno-evaluacijska orijentacija prema određenim područjima ili objektima
 - visoka razina interesa u pojedinom području ili predmetu uključuje usku povezanost između tog područja i ugodnih emocija i vrijednosti (npr. uzbuđenje)
 - kad se osobni interes aktivira (npr. uoči se neka nova biljka), može utjecati na formiranje specifične motivacije (npr. da se kupi knjiga o sistematici bilja)

Schiefele (2009)

Model razvoja interesa

Hidi i Renninger (2006)

Model razvoja interesa

Hidi i Renninger (2006)

1. Pobuđeni situacijski interes

- mogu ga potaknuti podražaji iz okoline ili obilježja gradiva kao što su nekongruentne, iznenađujuće informacije, osobna važnost i intenzitet

2. Održavani situacijski interes

- situacijski interes se zadržava putem smislenih zadataka/aktivnosti i/ili putem osobne uključenosti
- u pravilu su izazvani vanjskim utjecajima, ali ne i uvijek
- mogu potaknuti naknadno bavljenje istom aktivnošću i daljnji razvoj interesa

Model razvoja interesa

Hidi i Renninger (2006)

3. Početni osobni interes

- obilježavaju ga pozitivni osjećaji, usvojeno predznanje i vrijednosti; učenik slobodno odabire baviti se tim aktivnostima, stvara nova pitanja iz znatiželje, ulaže trud koji mu nije naporan

4. Zreli osobni interes

- + bavljenje dugoročnim i kreativnim aktivnostima, stvaranje više različitih vrsta strategija koje omogućuju dubinsko procesiranje; potiče se samoregulacija
- u pravilu je izazvan unutarnjim poticajima, ali ne i uvijek

Razvoj interesa pri učenju eksponencijalnih i logaritamskih funkcija

Daria Rovan¹, Tomislav Šikić², Nina Pavlin-Bernardić³,
Vesna Vlahović-Štetić³

¹Učiteljski fakultet u Zagrebu, ²Fakultet elektrotehnike i računarstva,

³Filozofski fakultet u Zagrebu

Istraživanje prezentirano na 2. Danima obrazovnih znanosti, Zagreb, 16.-17.10.2014.

Cilj istraživanja

Utvrđiti postoji li razlika u pobuđenom situacijskom, zadržanom situacijskom i početnom osobnom interesu kod učenika koji su bili izloženi uobičajenom poučavanju nastavne cjeline eksponencijalnih i logaritamskih funkcija u odnosu na učenike kojima su bili prezentirani dodatni sadržaji kojima se nastojao pobuditi njihov interes za taj nastavni sadržaj

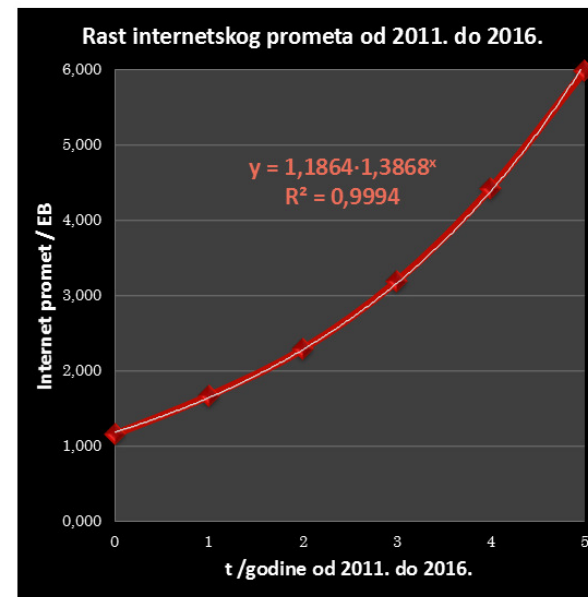
Metoda

- Sudionici:
 - 316 učenika 2. razreda gimnazije (64% djevojaka) općeg i prirodoslovnog usmjerenja iz 12 različitih razreda
 - 6 razreda bilo je izloženo klasičnom poučavanju, dok su učenicima iz drugih 6 razreda prezentirani dodatni materijali:
 - Power point prezentacija o korisnosti eksponencijalne funkcije
 - 3 zadaće kojima se nastojala potaknuti primjena stečenih znanja u životnim situacijama

Prezentacija o korisnosti eksponencijalne funkcije

EKSPONENCIJALNA FUNKCIJA I NJEN ŽIVOT U NAŠIM ŽIVOTIMA

RAST INTERNETSKOG PROMETA

Na osi ordinata nalaze se mjerne jedinice količine informacija

1 EB (exabyte) = 10^{18} B

No po analitičarima od 2016. ući ćemo u zettabytes eru

1 ZB (zettabyte) = 10^{21} B

Graf predstavlja očekivani rast internetskog prometa u srednjoj Europi od 2011. do 2016. g., a rađen je po predviđanjima *Ciscovih* analitičara. Iz modela vidimo da je očekivana godišnja stopa rasta 38,68% $(1,3868-1)*100$.

Domaće zadaće

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU REPUBLIKA HRVATSKA

Početna stranica | Objavljeni podaci | Prvi rezultati | Obrasci | Baze podataka | Kutak za medije | O nama | Kontakt

PC-Axis baze podataka

Popis baza podataka - Popis tablica - Varijable i vrijednosti - Prikaz - **Tablica**

Izmjene i izračuni Spremi kao Tablica - Izgled 1

Zagrebačka županija - broj stanovnika po gradovima/općinama

	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.
SAMOBOR	13 690	15 226	16 548	18 607	18 783	20 275	19 806	21 953	23 821	25 45

Fusnote

Općine

SAMOBOR
Nastao iz stare općine Grad Zagreb.

Informacije

Jedinica mjere broj

Zadnja promjena 21.9.2013

Datum kreiranja 16.2.2005

Copyright Da

Copyright © 2006 - 2014 Republika Hrvatska - Državni zavod za statistiku

Ime i prezime: _____

2013.

2.DZ

Analizirati promjene broja stanovnika odabranog grada(naselja) prema popisima stanovništva u periodu od 1857. do 2011. godine.

Popunite tablicu za grad/naselje: _____

	1857.	1869.	1880.	1890.	1900.	1910.	1921.	1931.	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
t=?	t=0	t=1	t=2	t=3	t=4	t=5	t=6	t=7	t=8	t=9	t=10	t=11	t=12	t=13	t=15	t=15
F(t)																

Pomoć: a) Na web stranici Državnog zavoda za statistiku www.dzs.hr pratite putanju:

„baze podataka → naselja i stanovništvo RH 1857-2001 → stanovništvo-gradovi/općine (označite mjesto, sve godine od 1857. do 2001., Download cijele tablice, Html datoteka i kliknite **Nastavi**).“

b) Na istoj stranici potražite podatke za 2011. (putanja: „baze podataka → popis stanovništva 2011 → tablice → kontingenti stanovništva po gradovima/općinama → odaberite županiju → odaberite grad“).

c) Unesite podatke u koordinatni sustav.

Popunite tablicu:

	T(t) (x10000)																
F(1)/F(0)																	
F(2)/F(1)																	
F(3)/F(2)																	
F(4)/F(3)																	
F(5)/F(4)																	

T(t)

- 1) Procijenite u koja dva uzastopna desetljeća teoretski graf najpreciznije prikazuje stvarne podatke.
- 2) Procijenite koje je godine bilo duplo manje stanovnika nego 2011. godine
- 3) Izračunajte koje godine će se udvostručiti stanovništvo u odnosu na 2011. u skladu s teoretskim rastom $T(t) = F(0) a^t$. (procijene napišite na poleđini ovog papira)

Metoda

- Ispitivanje je provedeno u 4 vremenske točke:
 1. ispitivanje općenite motivacije za učenje matematike i relevantnog predznanja
 2. ispitivanje specifične motivacije nakon prvog predavanja na temu eksponencijalnih i logaritamskih funkcija
 3. ispitivanje znanja i specifične motivacije nakon obrade dijela gradiva
 4. ispitivanje znanja, opće i specifične motivacije nakon obrađene cijele nastavne cjeline

Instrumenti

- Svi instrumenti razvijeni su u okviru projekta, vezani su uz područje matematike i imaju zadovoljavajuća metrijska svojstva
- Skale opće motivacije
 - **Skala ciljeva postignuća**
 - **Skala vrijednosti matematike**

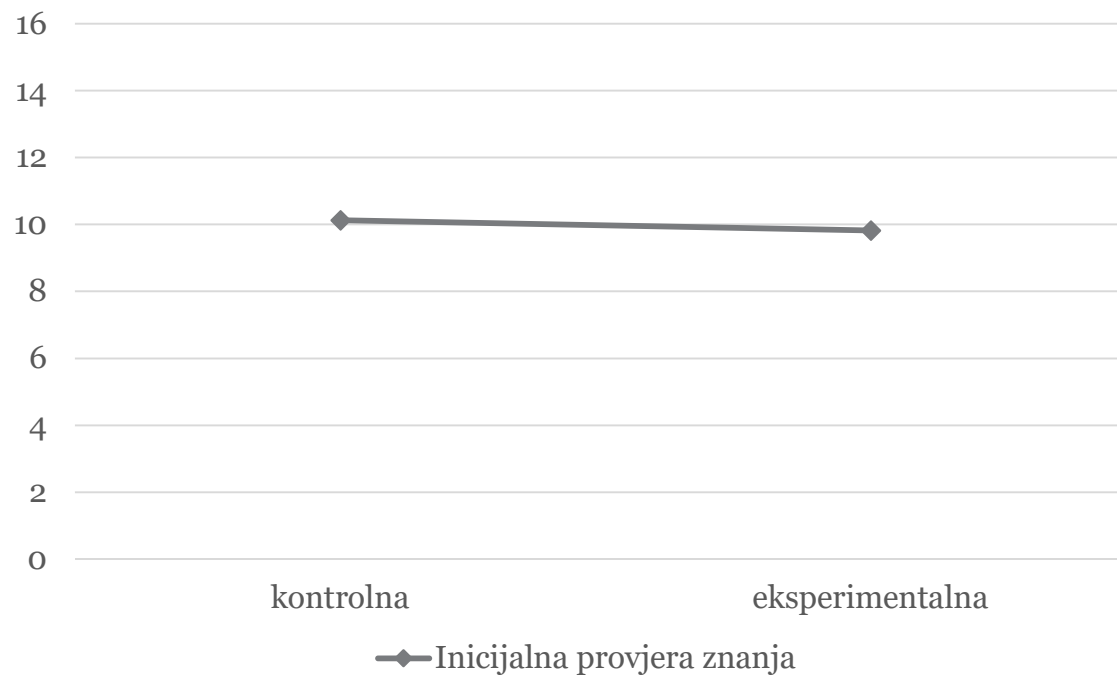
“Koliko se općenito voliš baviti matematikom?”; “Koliko ti se ono što učiš iz matematike čini korisnim za tvoj svakodnevni život?”
 - **Skala samoefikasnosti**

“Sigurna sam da mogu naučiti rješavati zadatke vezane uz gradivo koje obrađujemo.”

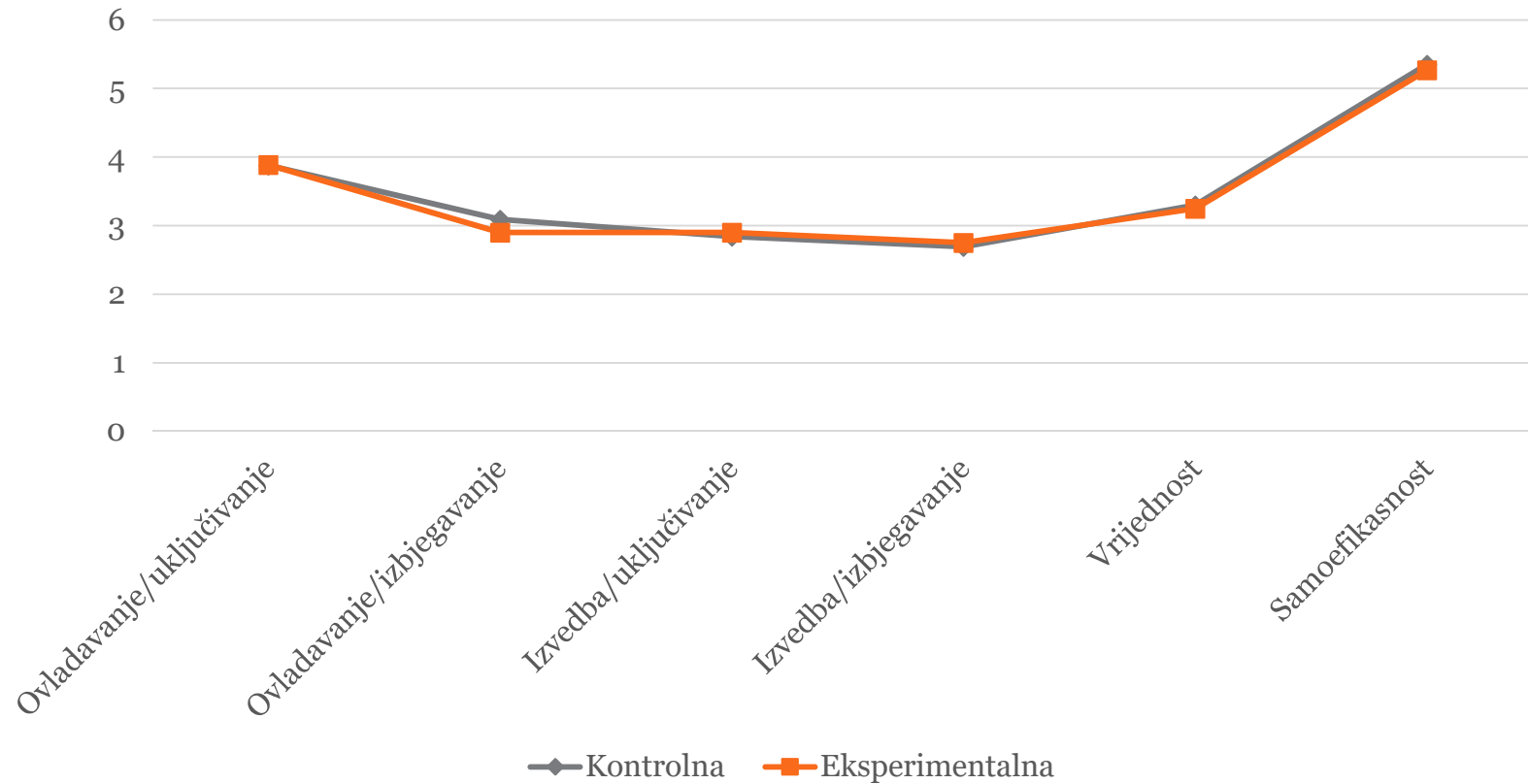
Instrumenti

- Skale specifične motivacije
 - interes – “Sviđa mi se gradivo koje se odnosi na ovu temu.”
 - vrijednost – “Korisno je znati stvari koje smo učili.”
 - procjena kompetetnosti – “Mislím da sam uspio/uspjela razumjeti sve dijelove ovog gradiva.”
- Provjere znanja (inicijalna, kratka i završna)

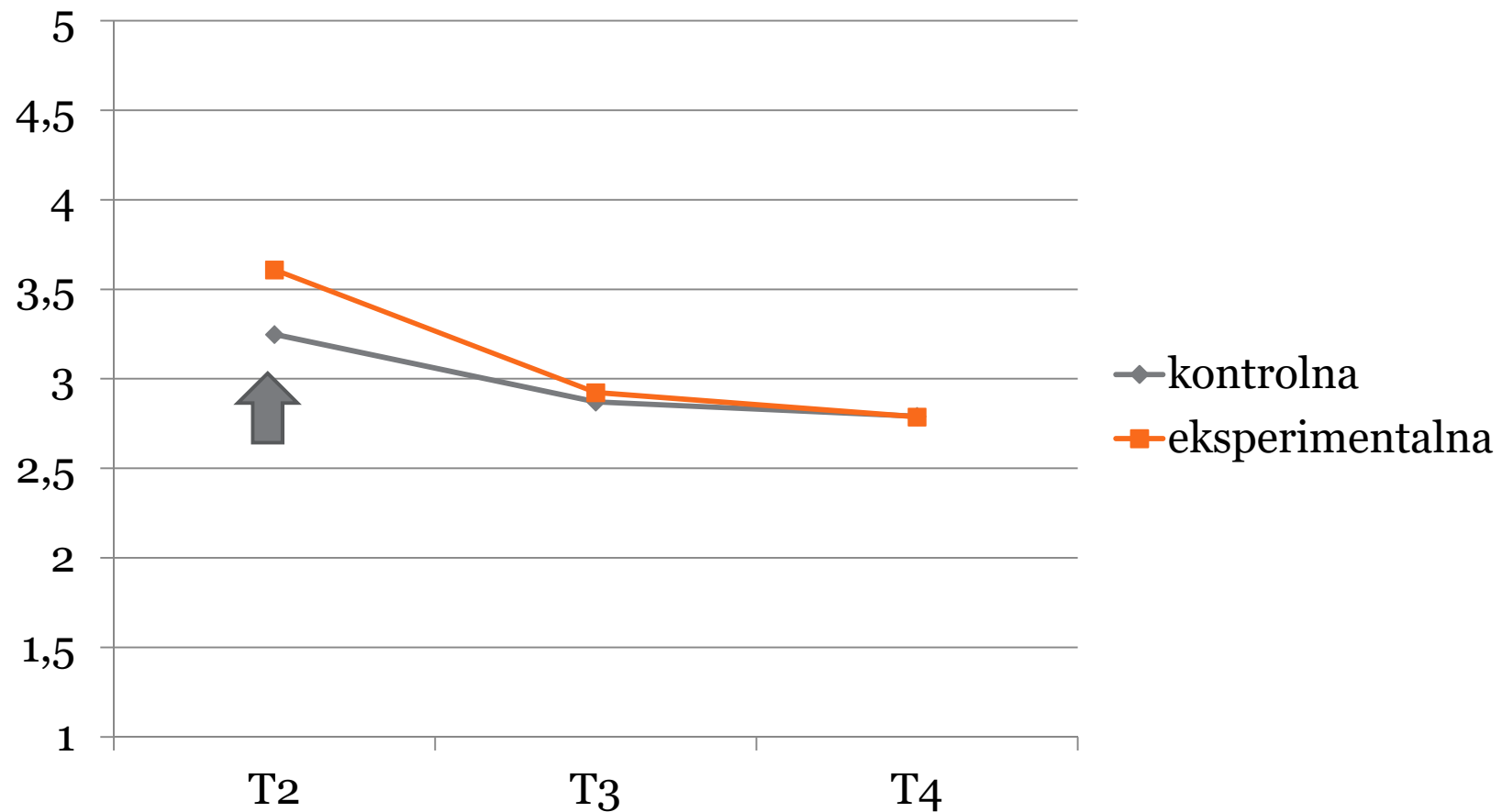
Rezultati - predznanje

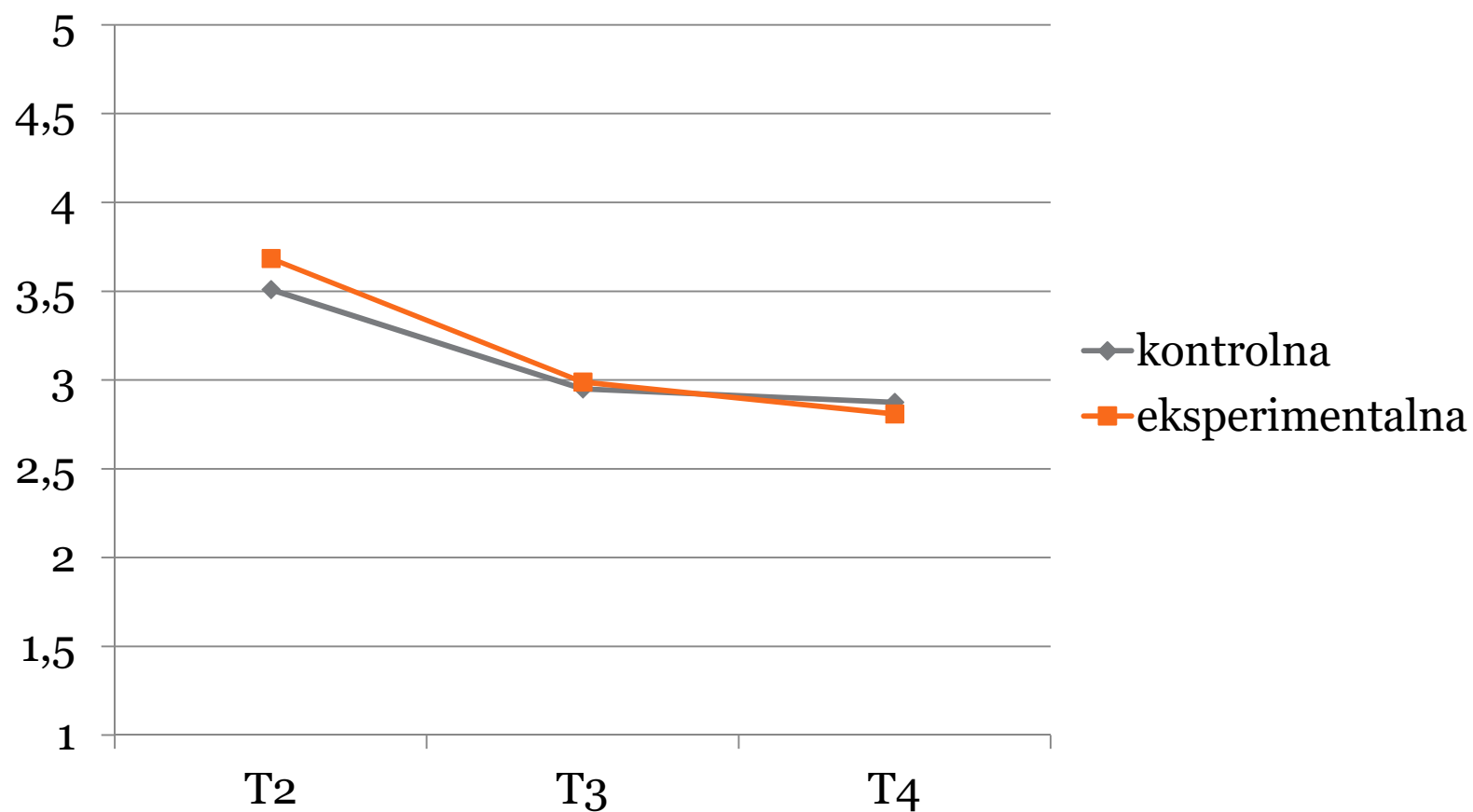
Rezultati - inicijalna motivacija

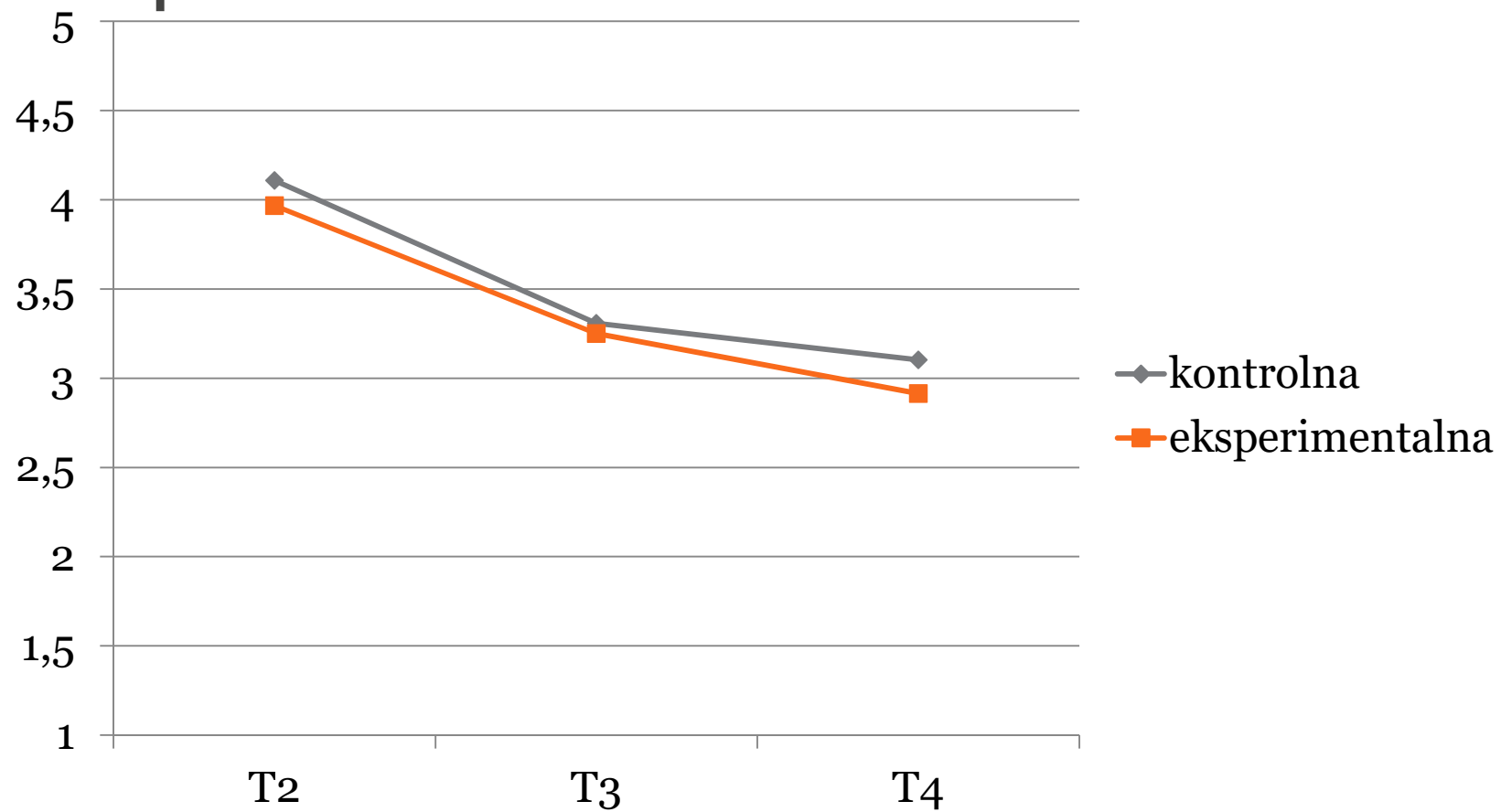
Rezultati - Razvoj interesa

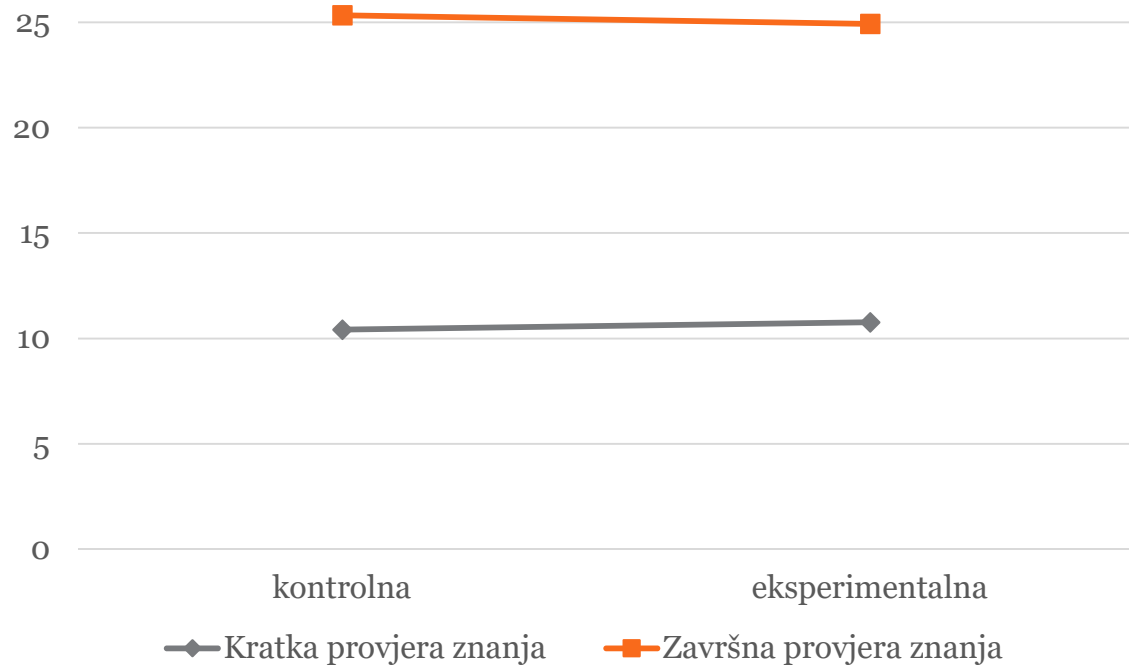
Rezultati - Razvoj uvjerenja o korisnosti

Rezultati - Razvoj uvjerenja o kompetetnosti

Rezultati - ispiti znanja

Rezultati - odabir zadatka

ZADATAK 'A'

Šalica čaja temperature 30°C stavljena je u hladnjak u kojemu je temperatura 4°C. Temperatura čaja nakon t minuta u hladnjaku dana je formulom

$$T(t) = T_s + (T_0 - T_s) \cdot e^{-0,05t}$$

gdje je T_s temperatura sredine (hladnjaka), a T_0 početna temperatura tijela (čaja).

- Odredite temperaturu čaja nakon 10 minuta u hladnjaku.
- Nakon koliko će minuta temperatura čaja biti 20°C?

ZADATAK 'B'

Zadana je funkcija $f(x) = 120(1 - e^{-0,05x})$.

- Izračunajte $f(40)$.
- Izračunajte vrijednost varijable x za koju vrijedi da je $f(x) = 100$.

Učenici iz eksperimentalne skupine smatraju rješavanje zadatka 'B' manje važnim i, kad bi mogli birati, u većoj mjeri bi birali samo zadatke tipa 'A' nego učenici iz kontrolne skupine

Rezultati

- Učenci koji su poučavani uz pomoć dodatnih materijala imaju viši pobuđeni situacijski interes, no ne razlikuju se od klasično poučavanih učenika u drugim mjerama motivacije
- Učenci iz kontrolne i eksperimentalne skupine nisu se razlikovali u rezultatima na inicijalnoj provjeri znanja niti na kratkoj i završnoj provjeri znanja
- Ipak, učenici iz eksperimentalne skupine u završnoj točki mjerenja su u određenoj mjeri preferirali zadatak sa smislenim kontekstom u odnosu na numerički zadatak

Zaključak

- Na temelju ovih rezultata može se zaključiti kako se uvođenjem dodatnih zanimljivih sadržaja može dodatno potaknuti motivacija učenika, no ti efekti nisu veliki i nisu dugotrajni te se može pretpostaviti da su za postizanje snažnijih efekata potrebne opsežnije intervencije (usp. Bernacki i Walkington, 2014)

Model interesa kao psihološkog stanja

Renninger (2000)

		Usvojena vrijednost aktivnosti	
		NISKA	VISOKA
Usvojeno predznanje	NISKO	neznanje	privlačenje
	VISOKO	bez interesa	interes

Ciljevi postignuća i motivacijska uvjerenja pri učenju matematike

Daria Rovan¹, Tomislav Šikić², Nina Pavlin-Bernardić³,
Vesna Vlahović-Štetić³

¹Učiteljski fakultet u Zagrebu, ²Fakultet elektrotehnike i računarstva,

³Filozofski fakultet u Zagrebu

Istraživanje prezentirano na 19. Danima psihologije u Zadru, 29.-31.05.2014.

Teorija ciljeva postignuća: 2 x 2 model

- Elliot i McGregor (2001)
- Dvije osnovne dimenzije ciljeva postignuća:
 - na koji način su definirani – prema kakvom standardu se procjenjuje izvedba
 - Usmjerenost na ovladavanje
 - Usmjerenost na izvedbu
 - koju valenciju imaju
 - Uključivanje (težnja ka ostvarivanju uspjeha)
 - Izbjegavanje (težnja ka izbjegavanju neuspjeha)

2 x 2 model ciljeva postignuća

	Uključivanje	Izbjegavanje
Ovladavanje	• Usmjerenost na ovladavanje zadatkom, učenje, razumijevanje «Želim naučiti što više mogu iz matematike»	• Usmjerenost na izbjegavanje pogrešnog shvaćanja te mogućnosti da se nešto ne nauči «Brine me da iz matematike neću uspjeti naučiti sve što bih mogao»
Izvedba	• Usmjerenost na superiornu izvedbu, nadmašivanje drugih, želja da se bude najpametniji, najbolji u zadatku «Moj je cilj da iz matematike dobijem bolju ocjenu od drugih»	• Usmjerenost na izbjegavanje inferiornosti, nekompetentnosti u usporedbi s drugima «Brine me da ću iz matematike biti lošiji od drugih»

Ishodi odabira različitih ciljeva postignuća

Vrsta cilja postignuća	Najčešći ishodi povezani s pojedinim ciljem postignuća
Ovladavanje/ uključivanje	Intrinzična motivacija, interes, vrijednost, samoefikasnost, dubinsko procesiranje, ugodne emocije, strategije samoreguliranog učenja, adaptivno traženje pomoći, akademsko postignuće
Ovladavanje/ izbjegavanje	Ispitna anksioznost, loš uspjeh
Izvedba/ uključivanje	Akademsko postignuće (uradak na testu, ocjene), ustrajnost pri učenju, površinsko procesiranje
Izvedba/ izbjegavanje	Niska intrinzična motivacija, površinsko procesiranje, loš uspjeh, neugodne emocije (npr. sram), samohendikepiranje

Teorija ciljeva postignuća i obrazovne implikacije

- Perspektiva višestrukih ciljeva
- Idealna je kombinacija visokih ciljeva ovladavanja uz visoke ciljeve izvedbe
- U početnim istraživanjima ispitivani samo ciljevi s valencijom uključivanja (npr. Daniels i sur., 2008)
- U posljednje vrijeme sve se više javlja interes za istraživanjem motivacijskih profila različitih skupina učenika (Pastor i sur., 2007; Schwinger i Wild, 2012; Shim i Finch, 2014; Tuominen-Soini, Salmela-Aro i Niemivirta, 2008, 2011, 2012)

Cilj istraživanja

1. Mogu li se razlikovati skupine učenika prema izraženosti pojedinih ciljeva postignuća?
 2. Postoje li razlike u motivacijskim uvjerenjima i znanju kod učenika s različito izraženim ciljevima postignuća?
- Pri tom su ispitivana uvjerenja vezana uz:
 - matematiku općenito (vrijednost matematike, samoefikasnost, epistemička uvjerenja)
 - specifično gradivo iz matematike (interes, korisnost, samoefikasnost)

Metoda

- **Sudionici:**

- 316 učenika 2. razreda gimnazije (64% djevojaka) općeg i prirodoslovnog usmjerenja
- od svih učenika prikupljeni podaci o ciljevima postignuća i općenitim motivacijskim uvjerenjima
- od njih 155 korišteni podaci o motivaciji za učenje specifičnog gradiva (eksponencijalne i logaritamske funkcije) te znanju tog gradiva

Instrumenti

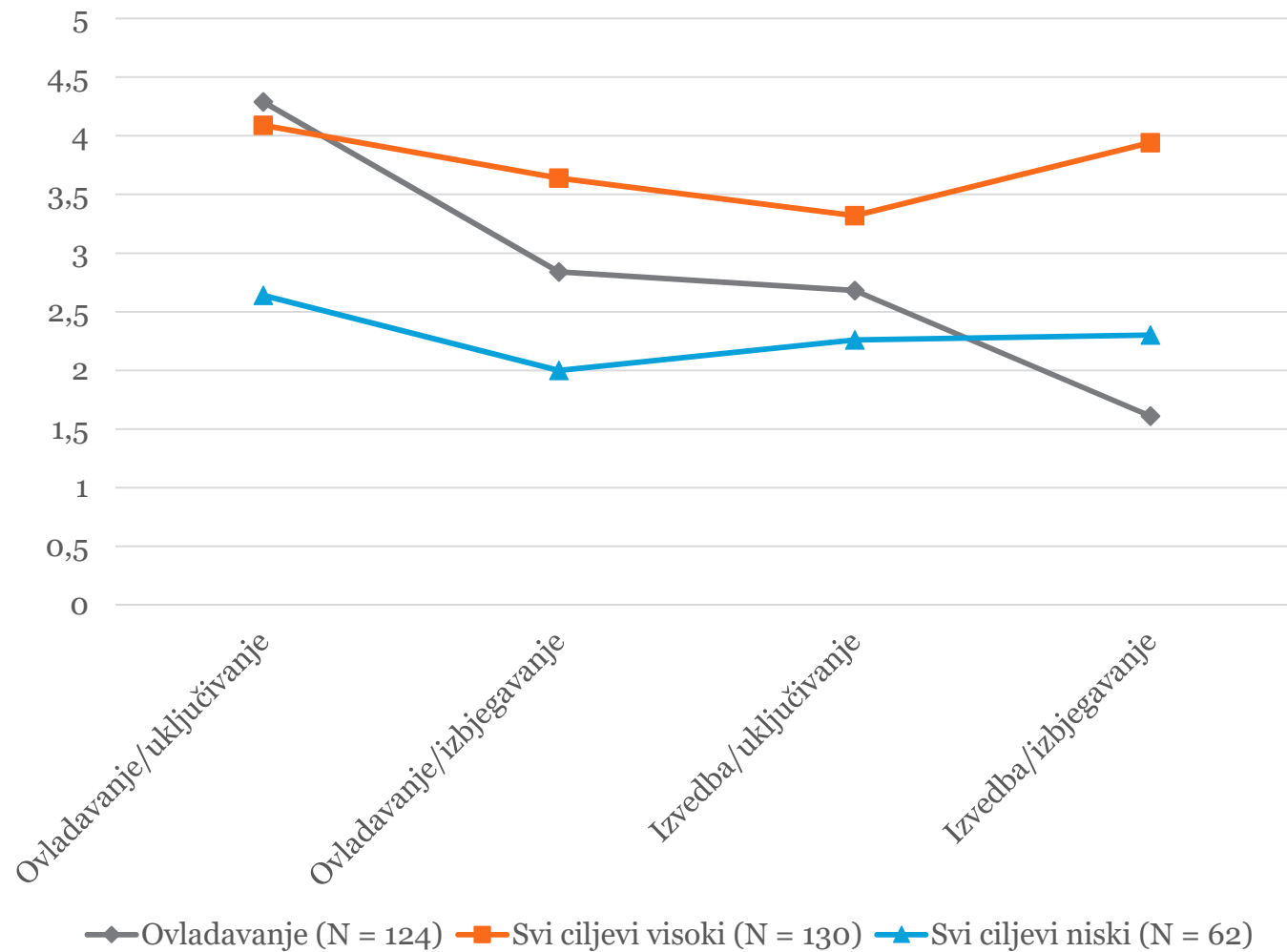
- Svi instrumenti razvijeni su u okviru projekta, vezani su uz područje matematike i imaju zadovoljavajuća metrijska svojstva
- Skala ciljeva postignuća
- Skala epistemičkih uvjerenja
 - *Jednostavnost znanja: “Kad bi se nastavnici više bavili vježbanjem zadataka, a manje teorijom, učenici bi od toga imali više koristi.”*
 - *Evaluacija znanja: “Znati matematiku znači moći je povezati sa primjerima koji se mogu naći u stvarnom svijetu.”*

Instrumenti

- Skala vrijednosti matematike
 - *“Koliko se općenito voliš baviti matematikom?”; “Koliko ti se ono što učiš iz matematike čini korisnim za tvoj svakodnevni život?”*
- Skala samoeфикаsnosti
 - *“Sigurna sam da mogu naučiti rješavati zadatke vezane uz gradivo koje obrađujemo.”*
- Skale specifične motivacije
 - Interes *“Sviđa mi se gradivo koje se odnosi na ovu temu.”*
 - vrijednost *“Korisno je znati stvari koje smo učili.”*
 - procjena kompetentnosti *“Mislim da sam uspio/uspjela razumjeti sve dijelove ovog gradiva.”*
- Provjere znanja (inicijalna, kratka i završna)

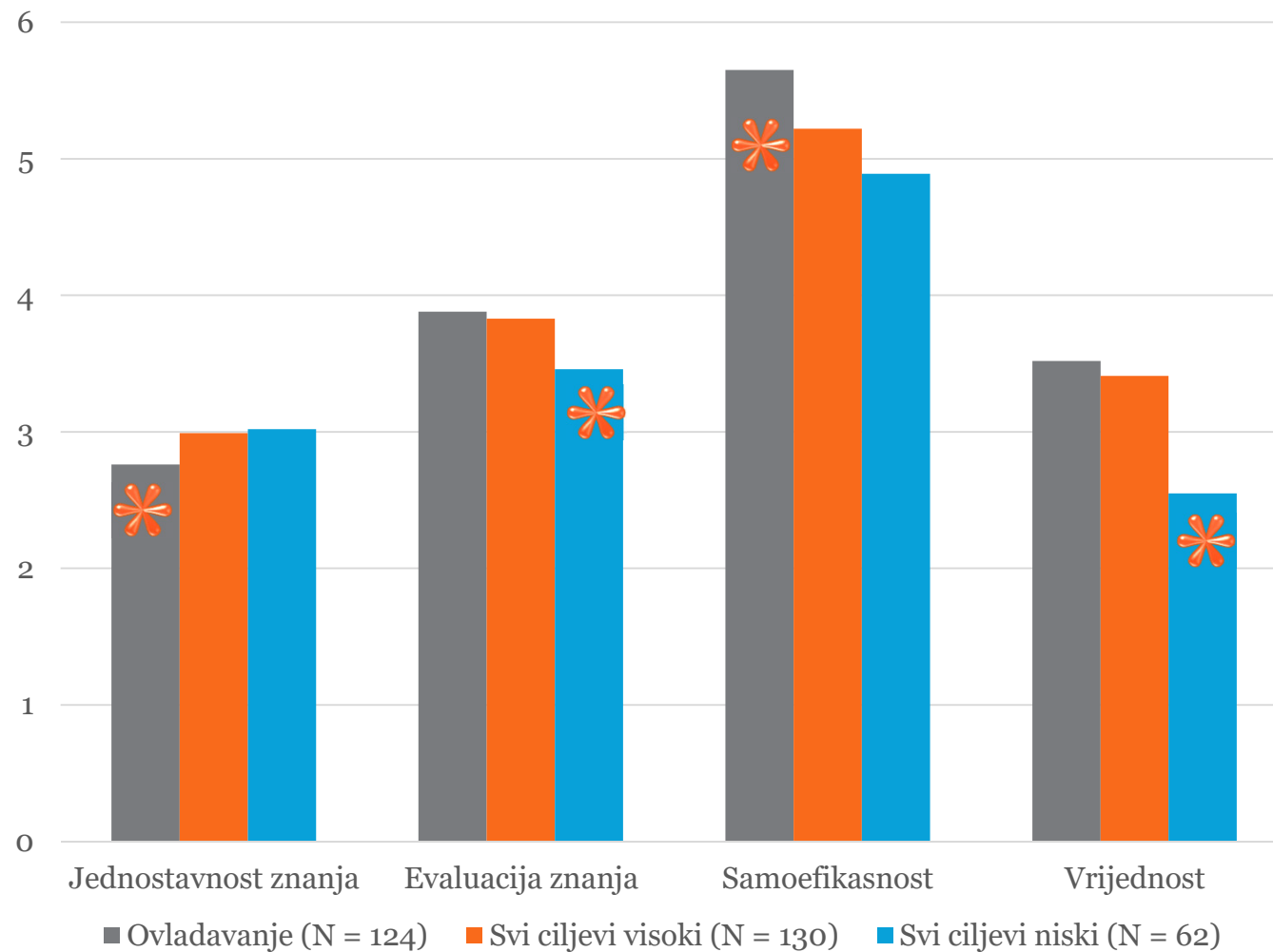
Rezultati

1. Klaster analiza

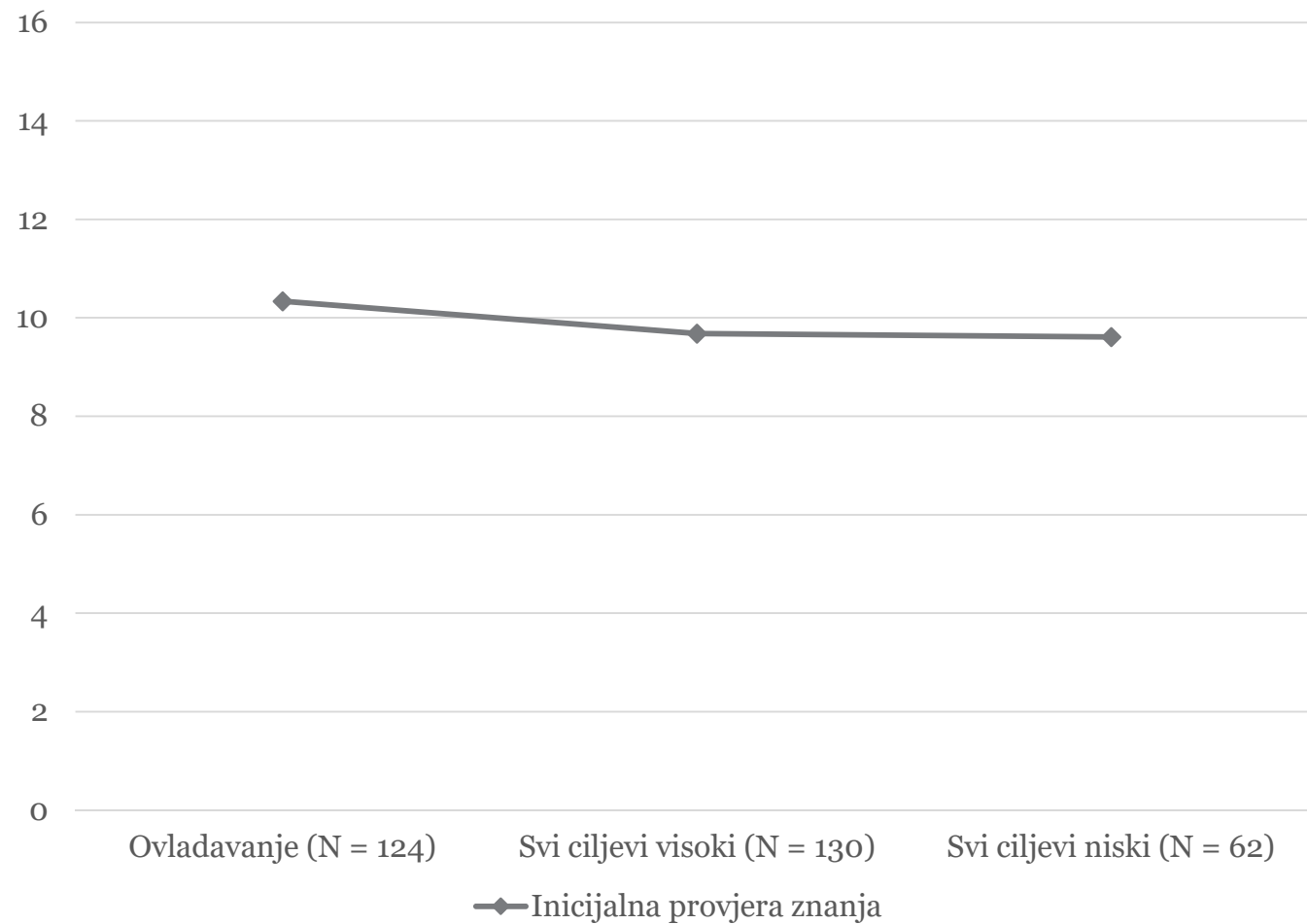
Rezultati

2. ANOVA - razlike u općenitim uvjerenjima

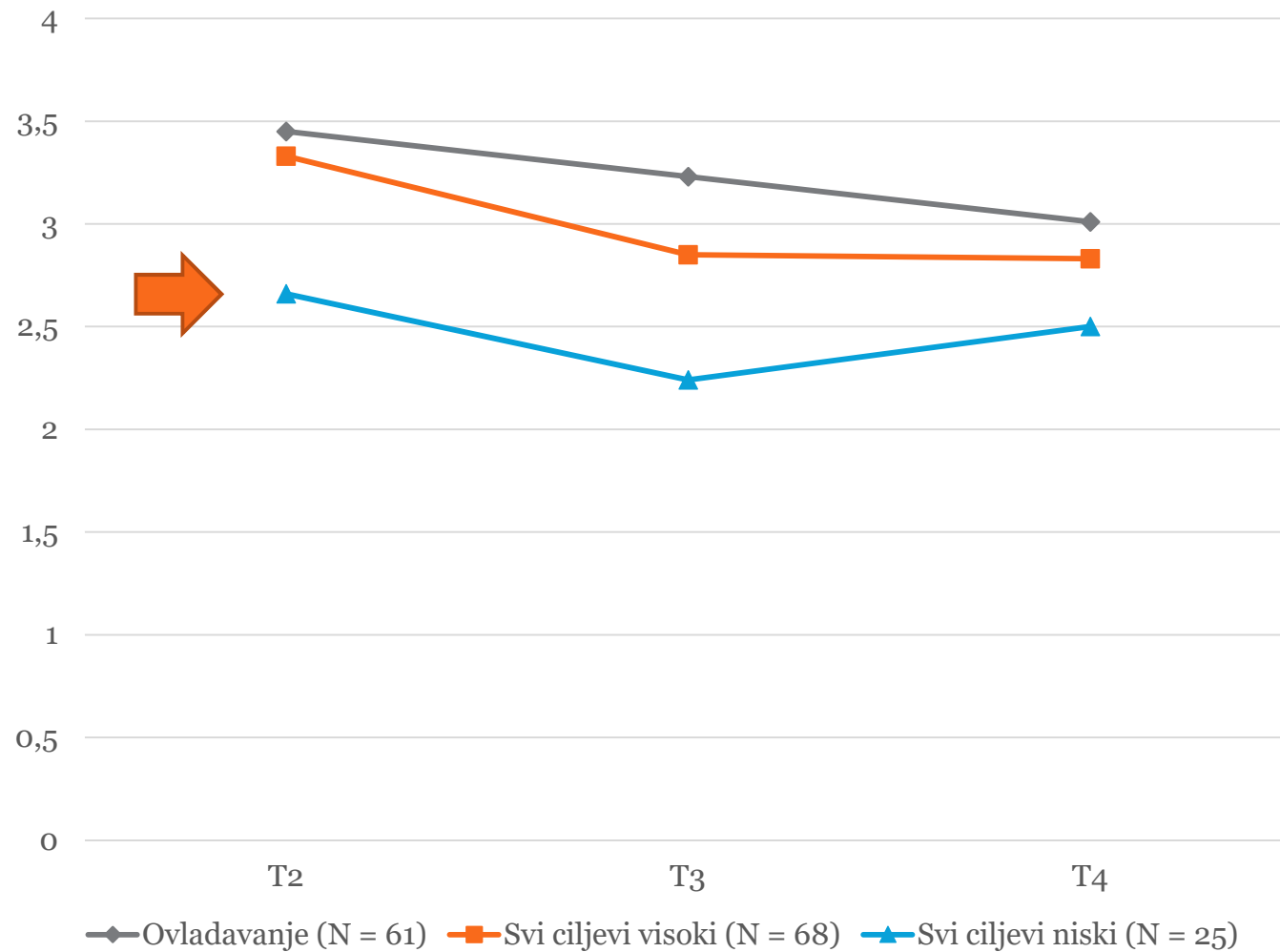
Rezultati

2. ANOVA - razlike u znanju

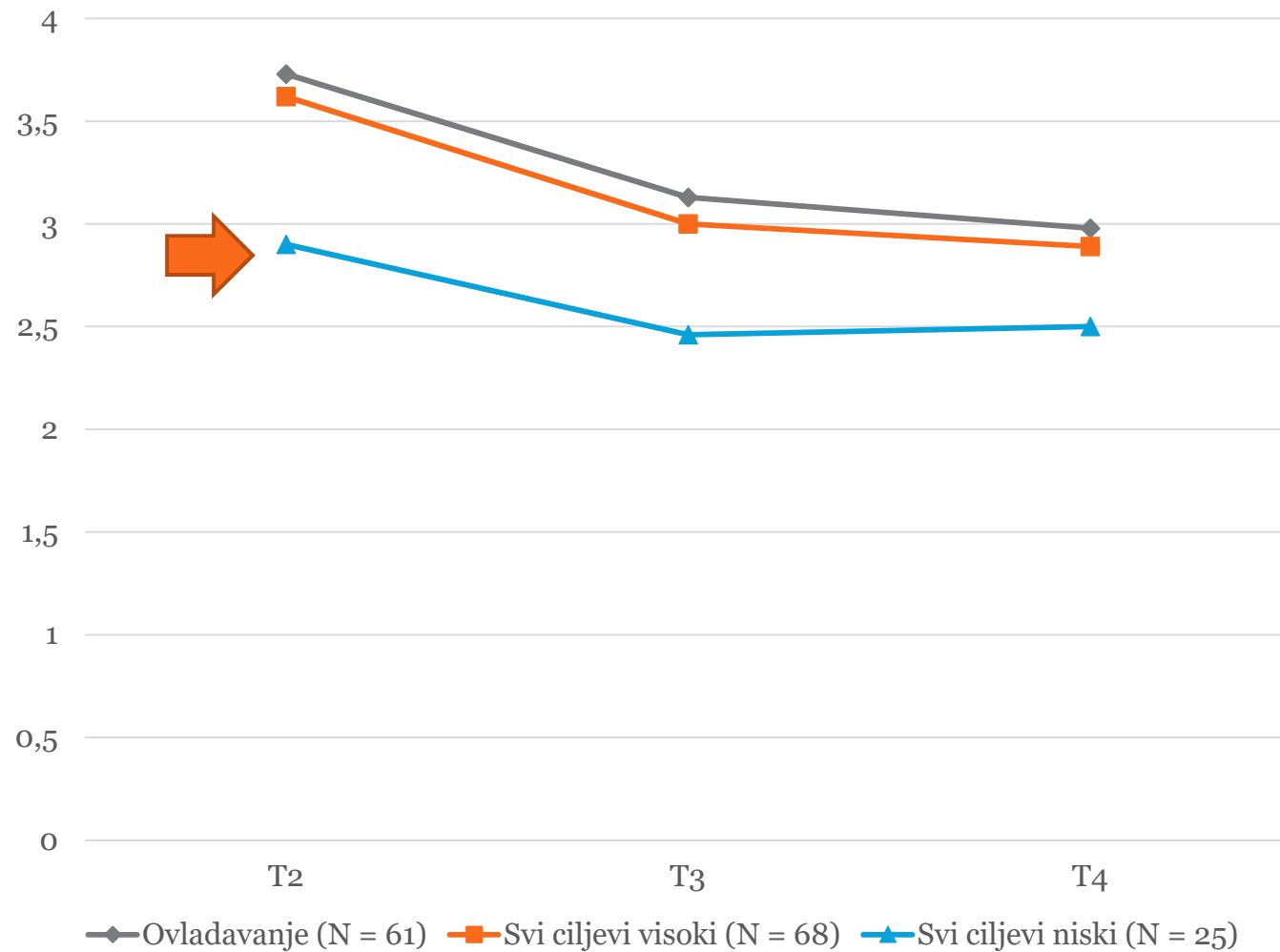
Rezultati

2. ANOVA - razlike u specifičnom interesu

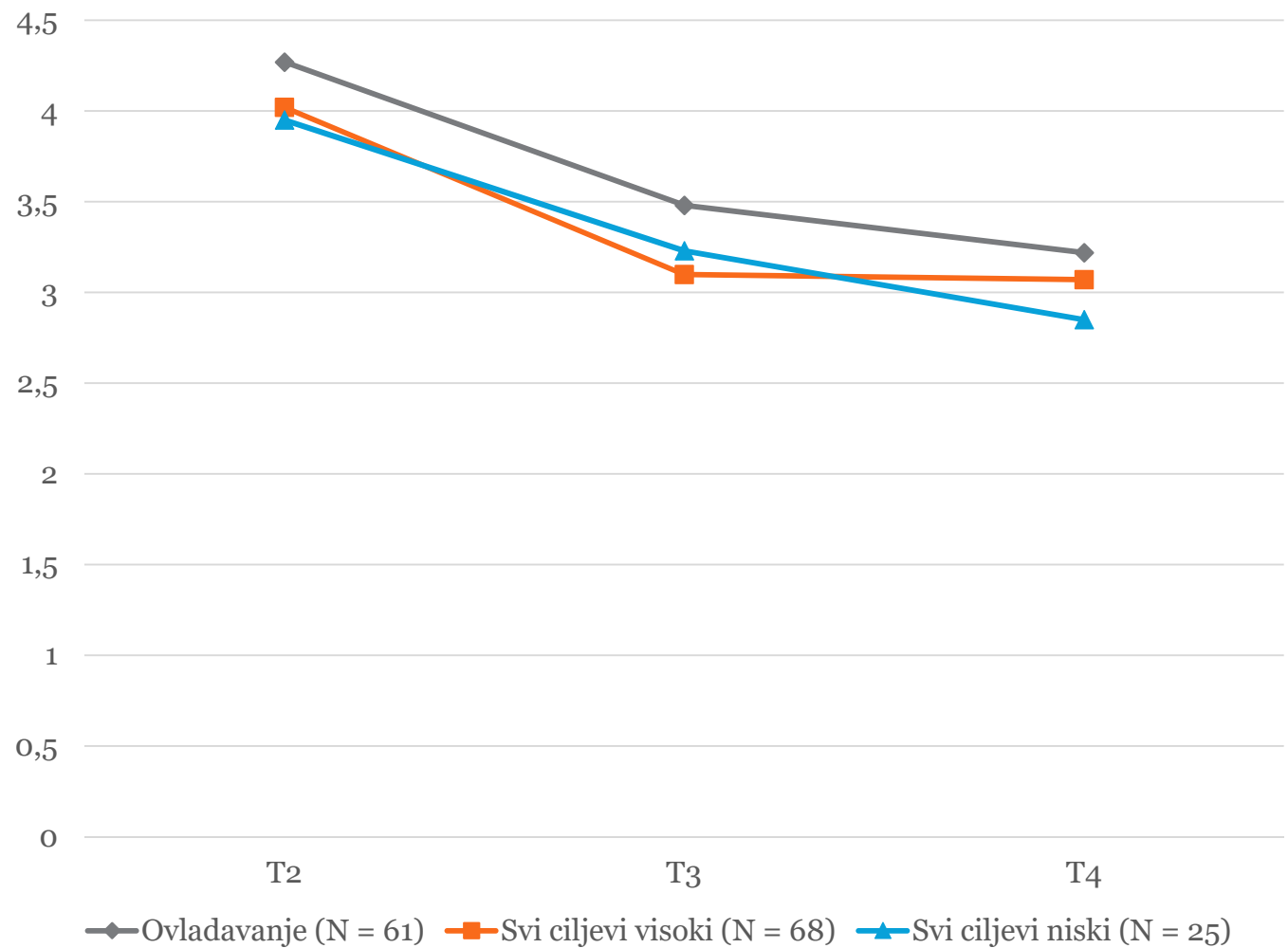
Rezultati

2. ANOVA - razlike u specifičnoj vrijednosti

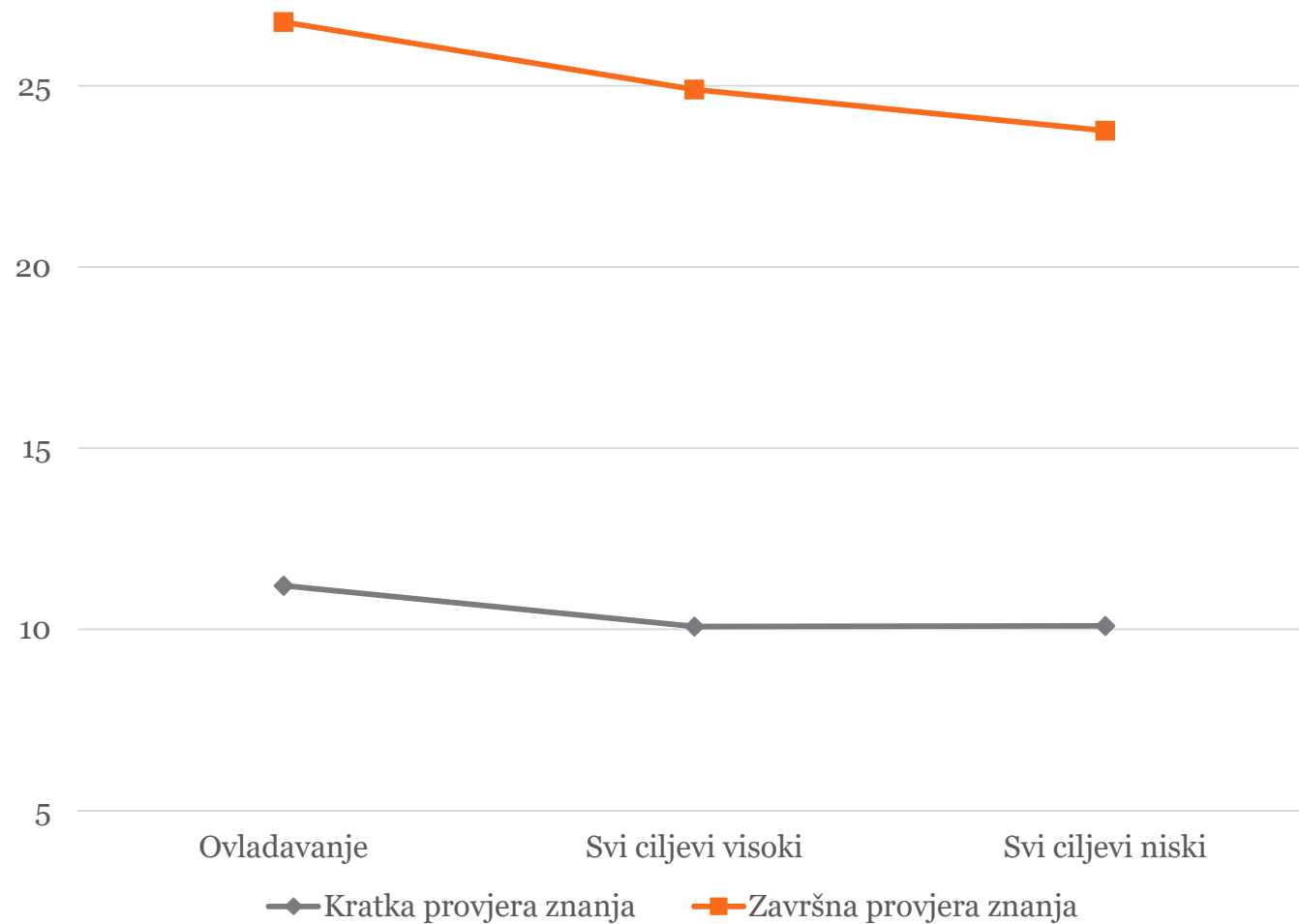
Rezultati

2. ANOVA - razlike u procjeni kompetentnosti

Rezultati

2. ANOVA - razlike u znanju

Zaključak

- Dobiveni **motivacijski profili** u skladu su s rezultatima prijašnjih istraživanja
- Nema razlike u **uspješnosti** svladavanja gradiva kod učenika različitih motivacijskih profila (usp. Schwinger i Wald, 2012)
- Učenici **usmjereni na ovladavanje** imaju najvišu matematičku samoefikasnost i najmanje izražena uvjerenja o jednostavnosti znanja
- Učenici s **niskim ciljevima postignuća** matematici pridaju značajno nižu vrijednost te imaju najmanje izražena uvjerenja o evaluaciji znanja

Zaključak

- Tijekom učenja novog gradiva:
 - učenici usmjereni na ovladavanje i sa svim visokim ciljevima formiraju i zadržavaju veći interes i viša uvjerenja o vrijednosti gradiva
 - Nema razlike među skupinama u procjeni kompetentnosti i u rezultatima na ispitu
- Učenici usmjereni na ovladavanje te učenici sa svim visokim ciljevima učenje doživljavaju smislenijim
- Učenici s svim visokim ciljevima imaju nižu samoefikasnost od učenika usmjerenih na ovladavanje što bi moglo odražavati potencijalnu slabost u slučaju neuspjeha

Implikacije

- Potencijalno korisne intervencije za poticanje situacijskog interesa:
 - **Uvod u nastavnu jedinicu – privlačenje pažnje**
 - Zašto se dva papira približe kad puhnemo između njih?
 - **Korištenje osobnog iskustva**
 - Boja očiju učenika kao uvod u nastavnu jedinicu o genetici
 - **Kognitivna uključenost učenika**
 - Postavljanje pitanja (npr. Koja je glavna ideja u tekstu? Čime autor potkrepljuje svoje stajalište?)
 - Demonstracije (eksperimenti, konkretni materijali, izrada projekata)
 - **Povratne informacije**
 - Dobro utemeljene povratne informacije potiču i usmjeravaju daljnju aktivnost učenika

Implikacije

- Kad se učenicima osvijesti koja znanja ili vještine im nedostaju da bi razumjeli neki sadržaj povećava se njihov situacijski interes i kognitivna uključenost u učenje (Rotgans i Schmidt, 2015)
- Oprez!
 - **Zavodljivi detalji**
 - Visoko zanimljive informacije, ali koje ne doprinose razumijevanju nastavnog sadržaja
 - Imaju štetan efekt i to posebno kod učenika slabijih sposobnosti te kad se prethodno ne upozori na nepovezanost sadržaja

Implikacije

- Potencijalno korisne intervencije za poticanje razvoja osobnog interesa koje bi nastavnici mogli provesti trebale bi sadržavati:
 - **Raprave o važnosti i korisnosti nastavnih sadržaja**
 - **Pokazivanje vlastitog interesa i vrednovanja nastavnih sadržaja**
 - **Pružanje prilike učenicima za aktivno učenje uz naglasak na povezivanje konkretnog i apstraktnog sadržaja**
 - **Ukazivanje na mogućnost primjene stečenih znanja**
- te biti integrirane u nastavni proces!

$$\int_{-\infty}^{\infty} \frac{e^{ikx} - x^2}{1 + x^2} dx = 0 = \sqrt{\pi} \lim_{\epsilon \rightarrow 0} \sum_{n=1}^{\infty} a_n x^{2n} - \sum_{n=1}^{\infty} a_n$$

$$\partial_t u + u \partial_x u + \partial_x^3 u = 0$$

$$\varphi(s+t) = \frac{\varphi(s) \sqrt{1 - \varphi(t)^2} + \varphi(t) \sqrt{1 - \varphi(s)^2}}{1 + \varphi(s)^2 \varphi(t)^2}$$

$$s = \int_0^{\varphi(s)} \frac{dz}{\sqrt{1 - z^4}}$$

$$u_t - u_{xxx} + 3u u_x - 2u_x u_{xx} - uu_{xxx} = 0$$

Hvala na pozornosti!